

PREDGOVOR

Zaštita životne sredine u sve većoj mjeri zaokuplja našu i svjetsku javnost. Svijest o iscrpljivosti prirodnih bogatstava nameće pitanja o mogućnosti opstanka sve brojnije ljudske vrste. Granice rasta sve se očitije pokazuju u nepovratnoj degradaciji voda, tla i vazduha, u sve češćim pojavama dosad nepoznatih bolesti u ljudi i strelovito brzom nestajanju mnogih biljnih i životinjskih vrsta.

Davno već čovjek nije junak u neravnopravnoj borbi s prirodom ni pustolov koji se iskušava u bezizglednom takmičenju s elementarnim prirodnim pojavama. Čovjekova aktivnost dala je veliki kvalitet životu čovjeka, podigla je značajno njegov životni standard i produžila mu život. Time je čovjek visoko podigao civilizacijski nivo i snažno ulazi u nove civilizacijske izazove. Uporedo sa materijalno-ekonomskim usponima, čovjek neracionalno koristi prirodne resurse i izvore energije i time degradira veći dio prirodnih ekosistema na planeti Zemlji. Doprinio je čovjek velikom broju ekocida i genocida i time smanjio kvalitet životne sredine, kroz agresivan odnos prema ekosistemima i među ljudima.

Industrija kao osnova globalnog blagostanja u mnogome je uzrokovala globalnu prijetnju mogućnostima daljeg opstanka čovjeka. Nauka kao podloga ljudskoj nadi, ne samo u uspjeh borbe protiv bolesti i neishranjenosti nego i kao zavodljivo obećanje besmrtnosti, istovremeno stvara ponore zastrašujuće neizvjesnosti u vezi s mogućim posljedicama sve raširenije primjene genetskog inženjeringa. Prisutna su velika oštećenja životne sredine, povećava se količina otpadnih materija, a sve su manje mogućnosti njihovog odstranjivanja, te zbog toga raste aerozagađenje, hidrozagađenje, pedozagađenje, sve se više ugrožava biodiverzitet i zdravlje ljudi. Čovjek je tako došao u situaciju da se njegov standard mjeri kvalitetom životne sredine a ne količinom novca. Otuda on mora da preduzme niz ekoloških mjera za zaštitu kvaliteta životne sredine, pogotovo što će se čovjek sve više osjećati stanovnikom planete Zemlje, a sve manje administrativne države.

Volja za moće dovela je čovječanstvo do ruba straha pred posljedicama njene neograničene primjene. Očigledno, potrebno je pronaći mjeru u odnosu između ambicija i potreba čovječanstva s jedne strane i mogućnosti koju planeta pruža s druge strane. Odgovor na taj zahtjev je koncept održivog razvoja. Taj koncept objedinjuje socijalne, ekonomske i ekološke aspekte razvoja. Njihova usklađenost trebala bi osigurati razumno trošenje prirodnih resursa i njihovu zaštitu, ravnomjeran privredni rast i, na globalnom nivou pravičnu raspodjelu bogatstva koje je čovječanstvo stvorilo.

Pokušavajući pronaći globalno prihvatljive mehanizme za izbjegavanje sve vjerovatnijih globalnih katastrofa kao posljedica ljudske neumjerenosti i nepromišljenosti, Ujedinjene nacije donijele su niz konvencija o klimatskim promjenama, o zaštiti ozonskog omotača, zaštiti tla i zaštiti biološke raznovrsnosti te o mnogim drugim aspektima zaštite prirode i životne sredine.

Iz strateškog opredjeljenja za ulazak u Evropsku Uniju koja inzistira na uvažavanju najstrožijih kriterija zaštite životne sredine, za Bosnu i Hercegovinu proizilazi obaveza prilagođavanja domaćeg zakonodavstva zahtjevima održivog razvoja.

Prepostavka za uspješno provođenje zakona u djelo jest obaviještenost najšire javnosti i njzin interes za probleme zaštite životne sredine i prirode i održivog razvoja. Objavljivanje knjige Osnovi zaštite životne sredine jedan je od priloga stvaranju pretpostavki za jače uvažavanje načela održivog razvoja u Bosni i Hercegovini.

Knjiga "Osnovi zaštite životne sredine" ima za cilja da olakša akademsku edukaciju, te da doprinese i drugim subjektima koji se bave ekološkom problematikom, odnosno njenim rješavanjem. Knjiga obrađuje 13 cjelina poredanih logično, po suštini materije, gdje svako naredno poglavlje predstavlja novu stepenicu saznanja veoma kompleksne problematike zaštite životne sredine. Na taj način čitaocu se olakšava razumjevanje i savladavanje predmetne problematike.

Banja Luka, decembar 2007.

A u t o r

Prof.dr Veljko Đukić